

ÇİN ÜLKE RAPORU 2020

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC)
Nüfus	1.39 milyar (2019)
Dil	Mandarin (Pekin Lehçesi)
Yüzölçümü	9 561 000 km ²
Başkenti	Pekin
Başlıca Şehirleri	Şanhay (22 milyon), Pekin (18,1 milyon), Guanco (10 milyon), Shenzhen (11 milyon)
Yönetim Şekli	Tek parti yönetimi
Devlet Başkanı	Xi Jinping (14 Mart 2013'ten beri)
Para Birimi	Yuan (Renminbi)
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar:	APEC (Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu), ADB (Asya Kalkınma Bankası), ASEAN- (Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü), WTO (Dünya Ticaret Örgütü)

Coğrafi Konum

Ülke dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip ülkeler sıralamasında Rusya ve Kanada'nın ardından 3. sıradadır. Asya kıtasının doğusunda yer almaktadır. Doğuda Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti; güneydoğuda Makao; güneyde Laos, Birmanya, Vietnam, Hindistan, Bhutan, Nepal; batıda Pakistan, Afganistan, Tacikistan, Kırgızistan, Kazakistan; kuzeyde Moğolistan Halk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu ile komşudur. Çin'in doğusunda Doğu Çin Denizi ve güneydoğusunda Güney Çin Denizi yer almaktadır. Çin'in toplam kara sınırları uzunluğu 20 000 km'den fazla olup Çin anakarasının toplam sahil uzunluğu ise 18 000 km'nin üstündedir.

Ülke çok geniş bir coğrafi alana sahip olması nedeni ile soğuk kara ikliminden sub-tropik iklime kadar geniş bir iklim kuşağına sahiptir.

Ülkenin başlıca şehirleri Şanhay (22 milyon), Pekin (18,1 milyon), Guanco (10 milyon), Shenzhen (11 milyon)

Siyasi ve İdari Yapı

1 Ekim 1949 tarihinde kurulan ÇHC'nin siyasi yapısı tek parti yönetimine dayanmaktadır. Çin Komünist Partisi (ÇKP) ülkenin tek siyasi hâkimidir. ÇKP 1921 yılında kurulmuştur ve 86 milyonu aşkın üyesi bulunmaktadır. Parti devletle bütünleşmiş olup, devlet politikası parti vasıtasıyla uygulanmaktadır. Devlet Başkanı aynı zamanda ÇKP'nin Genel Sekreteridir.

ÇHC'nin bugünkü Anayasası 1982 yılında onaylanmıştır. Anayasa'ya göre devletin merkez organları; Ulusal Halk Kongresi (UHK), ÇHC Devlet Başkanlığı, Devlet Konseyi, Merkezi Askeri Komisyon, Yüksek Mahkeme ve Başsavcılıktır.

Ulusal Halk Kongresi (Meclis) üyeleri ÇKP tarafından seçilen temsilcilerden oluşmaktadır. Ülkede genel seçim uygulaması yoktur.

Devlet Konseyi (hükümet), devlet idaresinin ve yürütme erkinin en üst organıdır. Hükümet işlerini Devlet Konseyi takip etmektedir. Devlet Konseyi 4 Başbakan Yardımcısı, 4 Konsey üyesi, 25 Bakan'dan oluşmakta ve başında Başbakan bulunmaktadır. Devlet Konseyi, idari mevzuata ilişkin yasama işlemlerini gerçekleştirmeye yetkilidir. Ekonomiye ve diplomatik ilişkileri yönetir ve toplumsal konuları ele alır. Başbakan, Devlet Başkanı tarafından atanır ve görevinden alınır.

Ayrıca, ÇKP liderliğinde siyasi danışma ve istişarelerin yapıldığı "Çin Halkının Siyasi Danışma Konferansı" (ÇHSDK) adlı bir mekanizma da mevcuttur.

Devlet yönetiminin en yetkili organı ÇKP Merkez Komitesi'ne bağlı olan Politbüro Daimi Komitesi'dir. Daimi Komite, Hükümetin de üzerinde bir kurum olup, ülkeyi ilgilendiren önemli konularda son söz sahibidir. Yedi üyeden oluşan Daimi Komite'nin başkanı Devlet Başkanı Xi Jinping'dir. Başbakan Komitenin üyeleri arasında yer almaktadır. Komitenin tüm üyeleri devlet lideri olarak kabul edilmektedir. ÇHC Devlet Başkanı Xi Jinping, Mart 2013 'de göreve başlamış olup 2018 yılındaki seçimlerin ardından ömür boyu Başkan olarak kalmasına karar verilmiştir.

Çin'de meclisin görevi daha çok temsilidir. Ulusal Halk Kongresi (UHK) adı verilen meclisin üyeleri halk tarafından değil, ÇKP tarafından belirlenmektedir. Üyelerin seçiminde geniş tabanlı temsil gözetilmektedir. UHK yılda bir kez Mart ayında toplanmakta ve Hükümet programını ve ihtiyaca göre hazırlanan yeni yasaları onaylamaktadır. Onay işlemi UHK'nın 2987 üyesinin onayıyla neticelenmektedir.

Çin'in idari yapısı 'Tek Ülke İki Sistem olarak nitelendirilmektedir. Çin ana kara ile birlikte Hong ve Macao Çin Halk Cumhuriyeti'nin bir parçasıdır. Ancak Hong Kong ve Macao Özel İdari Bölge olarak tanımlanmakta ve ana karadan farklı olarak bu bölgelerde serbest ticaret rejimi uygulanmaktadır.

Çin ana karası idari olarak, 22 eyalet, 5 özerk bölge ve 4 belediyeye ayrılmıştır. Bu yapıların hepsi eyalet seviyesinde birimler olarak kabul edilmektedir. Çin Tayvan'ı 23. Eyalet olarak kabul etmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki eyaletler her biri nüfus ve yüz ölçümüne olarak ortalama bir Avrupa ülkesinin boyutunda ve ölçeğindedir ve dolayısı ile ekonomik ve ticari açıdan da bir ülke olarak değerlendirilebilecek potansiyele sahiptirler.

Eyaletler: Anhui, Fujian, Gansu, Guangdong, Guizhou, Hainan, Hebei, Heilongjiang, Henan, Hubei, Hunan, Jiangsu, Jiangxi, Jilin, Liaoning, Qinghai, Shaanxi, Shandong, Sichuan, Yunnan, Zhejiang

Özerk Bölgeler: Guangxi, İç Moğolistan, Ningxia, Uygur (Xinjiang Uygur), Tibet (Xizang) Belediyeler: Pekin (Beijing) , Chongqing, Şahay, Tianjin

Özel İdari Bölgeler: Hong Kong ve Macao

Nüfus ve İstihdam

2019 yılında ülkenin nüfusu 1,4 milyarı aşmıştır. Anılan yıl nüfus artış oranı % 3,3, doğum oranı % 10,5 ölüm oranı %7,1 oranında gerçekleşmiştir. 1979 yılında başlayan ve 2016 yılında son verilen tek çocuk politikasının sonucunda ülkedeki kadın erkek dağılımı erkekler lehine bozulmuş, nüfus yaşlanmış ve ülkenin en büyük ekonomik gücü olan iş gücünde düşüşe yol açmıştır. Diğer taraftan dışa açılma ve kentsel nüfusun gelirlerini artması, kentsel alanda yaşayan nüfusun artışı gibi nedenlerle tek çocuk politikası sonlandırılmasına rağmen nüfus artış hızında yavaşlama özellikle doğum oranlarındaki düşüşe bağlı olarak azalmaktadır. Nüfus içerisinde yaşlıların gençlere oranı giderek artmaktadır. 16 -64 yaş arasındaki nüfus 2017 yılından itibaren 1 milyar kişinin altına düşmüştür olup bu düşüş devam etmektedir.

2019 yılında anılan yaş grubundaki nüfus 993 milyon kişi olmuştur ve toplam nüfustan aldığı pay %70,9'dur. 2019 yılı verilerine göre 0-16 yaş grubunu nüfustaki payı %16,4 (23,4 milyon kişi) , 65 yaş ve üstünün nüfustaki payı %12,5 (17. 6 milyon kişi) düzeyindedir. Ülkede çalışan nüfusa göre çocuk ve yaşlı nüfusun oranı %40 düzeyindedir. Nüfusun %87'sini Han kökenli Çinlilerden oluşturmakta iken , %13'ünü ise ırklara mensuptur.

Nüfusun % 60,2 si şehirlerde yaşamaktadır ve yıllık şehirleşme hızı % 2 4 oranındadır. Ülkede okuma yazma oranı % 96,3 dür.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Çin maden ve mineraller yönünden zengin bir ülkedir. Dünyadaki 1. büyük altın üreticisidir Aralarında demir cevheri, demir alaşımlı metal cevherleri kömür, kalay, doğal gaz, civa, manganez, vanadyum, kurşun, çinko, alüminyumun fosfat, tungsten, uranyum, manyetit molibden, titanyum, az bulunan toprak elementlerini olmak üzere yaklaşık 17 maden ve mineral türün ve madene sahip olması ile lider konumundaki ülkedir.

Su kaynakları kritik öneme sahiptir. Zira gerek tarımda sulama için gerekse elektrik üretiminde kullanılmaktadır. Ülkedeki ekilebilir arazi büyüklüğü dünyadaki ekilebilir alanın %7'sine, kendi yüz ölçümünün ise %12,7sine karşılık gelmektedir.

Diğer taraftan dünyada en büyük hidroelektrik enerji üretimi yapılan ülkedir ve dünyanın en büyük hidroelektrik santrali Three Gorges Barajı 22500 mega watt enerji üretimi ile küresel anlamda en büyük kapasiteye sahip barajdır. .

Çin kömür rezervleri açısından dünya birincisidir. Çin dünyanın en büyük kömür üreticisi ve tüketicisidir. Hali hazırda toplam enerji ihtiyacının %70'i kömürden elde edilmektedir. Ülkenin ayrıca petrol, doğal gaz kaynakları mevcuttur ancak önemli bir ham petrol ithalatçısıdır. Bunlara ek olarak uzay teknolojisi ve elektronik alanında kullanılan bazı ender bulunan madenlerin de artan orandaki üretici ve ihracatçısıdır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*	2023*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	23.130	25.293	27.307	27.805	30,956	27.347	28.546
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	6,95	6,75	6,11	1,2	9,2		
Kişi Başına Düşen GSYİH (PPP - \$)	14.344	15.343	16.116				
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,56	2,11	2,9	3,05	2,6		
Nüfus (Milyon)	1.390	1.395	1.400	1.404	1.408		
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)							

*Tahmin Kaynak: IMF, OECD

Çin, Dünya Bankası verilerine göre, 2019 yılında Çin'in nominal GSYİH'si 14,1 trilyon Amerikan Doları olmuştur. Bu değerle ABD'nin ardından dünyanın en büyük 2. ekonomisi konumundadır. Dış ticaret verileri açısından ise: en yüksek ticaret hacmine sahip, en fazla dış ticaret fazlası veren, birinci sıradaki ihracatçı ve ikinci sıradaki ithalatçı ülkedir.

1978'den itibaren ülkenin attığı 3 önemli adım ülkeyi bugünkü ekonomik yapısının temellerini oluşturmuştur 1978 yılında ülkede reformların başlaması ve dışa açılma politikasının benimsenmesi ile birlikte Çin, merkezi planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçmiş ve son 40 yılda ülke ekonomik ve sosyal anlamda hızlı bir gelişmiş, GSYİH'deki büyüme yılda ortalama %10 olmuştur. Bu değer, böylesine büyük bir ekonominin, tarihteki sürdürülebilir nitelikteki, en hızlı büyümesi olmuştur. Bu sayede ülkedeki 850 milyon kişi yoksulluktan kurtarılmıştır. Ülkede kişi başına gelir gelişmiş ekonomilerin gerisinde seyretmekte olup 2020 yılı beklentisi

19.280 Amerikan Doları düzeyindedir. 1994 de yapılan vergi düzenlemeleri ve ardında 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütüne üye olması ile dünya ekonomisine tam anlamıyla entegre olmuştur. Sonuç olarak dünyanın üretim ve ticaretinin merkezi olmuştur.

Çin'in 13. Beş Yıllık Planında (2016-2020) sosyal dengesizliklerin giderilmesi, çevre kirliliğinin azaltılması, enerji verimliliğinin artırılması, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimin yaygınlaştırılması ile sosyal güvenlik sisteminin geliştirilmesi esas alınmıştır. Planda büyüme hızı olarak %6,5 hedeflenerek ekonominin yeni bir dengeye oturtulması ve 2020'ye kadar halkın ortalama düzeyde müreffeh bir toplum düzeyine eriştirilmesi hedeflenmişti. IMF verilerine göre 2019 yılında Çin'in Dünya ekonomisine %38,2 pay ile en çok katkı sağlayan ülke olmuştur. (<https://www.imf.org/en/News/Articles/2019/10/18/na102319-prolonged-uncertainty-weighs-on-asias-economy>)

Gelir dağılımdaki eşitsizlik, hızlı şehirleşme, çevresel sürdürülebilirlik, yaşlanan nüfus ve iç göçler, hızlı ekonomik büyüme ile etkileşim içinde olan diğer faktörlerdir.

Çin özel sektörünü GSYH'deki payı %60 düzeyindedir. Özel sektör ayrıca kentlerdeki işgücünün % 80'i ve yeni iş imkânlarının da %90'ı özel sektördedir. Ülke dünyanın en hızlı

büyüyen ekonomisidir. Son 30 yılda ortalama %6 oranında büyümüştür. Çin dünyanın en büyük imalat sektörüne sahiptir. Aynı zamanda en hızlı büyüyen tüketici pazarı konumundadır.

Sanayi ve inşaat sektörü ülke ekonomisindeki payı %46'dır. 2018 yılında dünyanın en büyük çelik üreticisi konumundadır ve küresel çelik üretiminin % 50'sini gerçekleştirmektedir. Çin dünyanın en büyük otomobil üreticidir. Dünya elektrikli araba üretim miktarında da 1.sıradaki üreticidir. Ülkede 100 tane elektrikli araç üretimi firması bulunmaktadır 2011 yılına kadar ülke en büyük kişisel bilgisayar üreticisi iken bu konudaki önde gelen firmalar Çin'e bağımlılıklarını azaltmak için tesislerini başka ülkelere taşımışlardır.

Hizmet sektörü kapsamında toptan ve perakende ticaret ülkede alışveriş merkezlerinin, küçük dükkânların restoran ve otel zincirlerinin açılması ile gelişmiştir. Çin'de; Guangdong, Jiangsu, Zhejiang, Shandong, Fujian, Şanhay ve diğer başlıca bölgelerdeki üretim toplam üretimin %80'inden fazlasını kapsamaktadır. Üretimin % 90'ından fazlası Çin anakarasında yapılmaktadır. İç pazardaki talep taşrada üretim yapmakta olan firmalarla karşılanmaya çalışılırken, şehirlerdeki küresel firmalar genellikle dış ticarete yönelik üretim yapmaktadır.

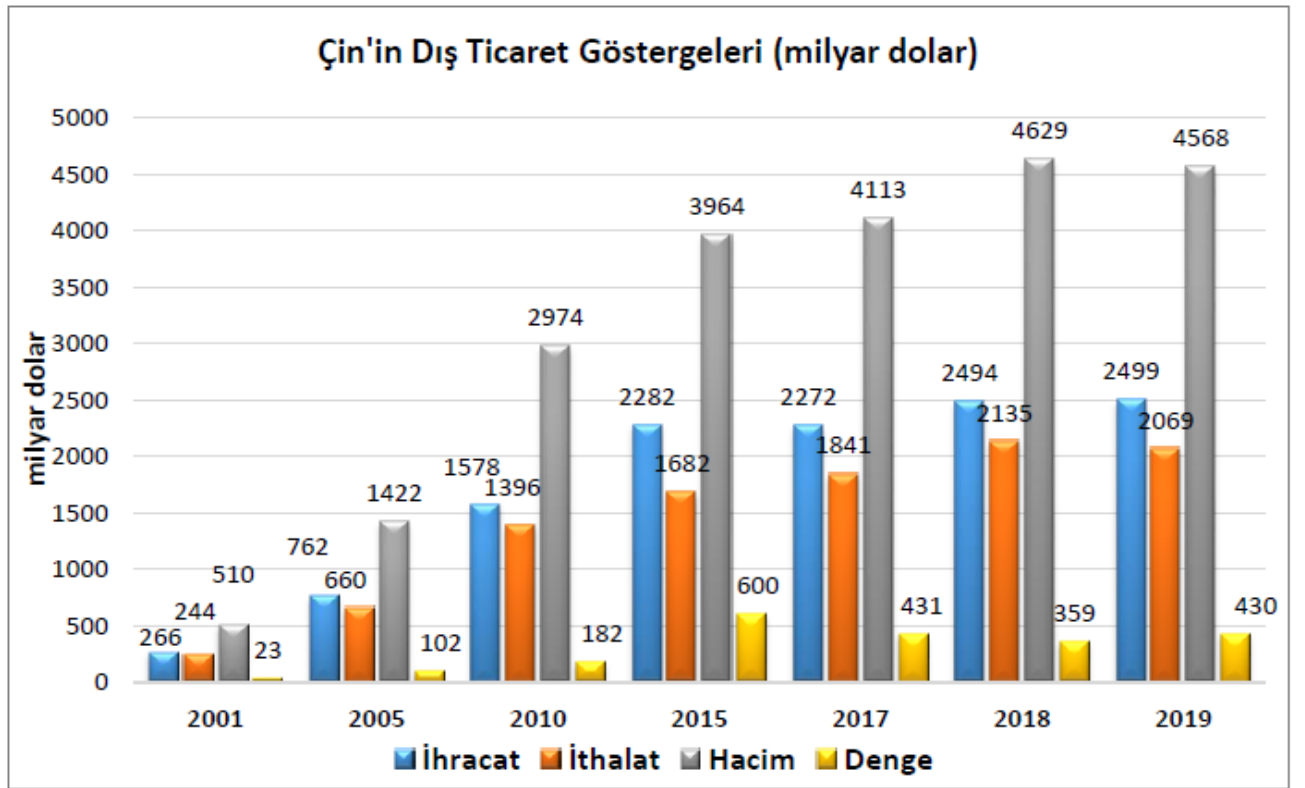
Çin'de perakende sektörü ekonomik büyümeden pozitif yönde etkilenmektedir. Perakende sektöründe toplamda yaklaşık % 78,7'lik bir büyüme görülmüştür. Bu büyümede en büyük katkı hükümetin iç talebi arttırmaya yönelik politikalarına ve sektöre yönelik artan yabancı yatırımlara aittir. Çin'de mağaza perakendeciliği son 5 yılda yıllık ortalama % 11,9 büyüme göstererek düzenli bir gelişim göstermiştir. Çin'de perakendeciliğin ufak bir kısmını oluşturan telefonla pazarlama, doğrudan postalamaya, kapıdan kapıya satış gibi yollarla faaliyet gösteren mağaza dışı perakendecilik ise henüz gelişme aşamasındadır. Çin'in perakende sektörünün her geçen yıl büyüyüp küresel perakende pazarındaki payını giderek arttırması beklenmektedir. 2020 yılına gelindiğinde Çin'in küresel perakende pazarındaki satışların % 36'sına sahip olacağı öngörülmektedir. Dünyanın en çok perakende satış yapan ilk iki şehrinin sırasıyla Şanhay ve Pekin olacağı tahmin edilmektedir. Toplam perakende satışlarındaki yüksek artış rakamlarına rağmen Çin, BRIC ülkeleri içinde kişi başına perakende harcamalarında yıllık 2000 \$ harcama ile Rusya ve Brezilya'nın ardından üçüncü sırada yer almaktadır. Çin perakende sektörünün hızlı büyümesinde hızlı kentleşmenin ve orta sınıf tüketici sayısındaki artışın bu gelişmede önemli etkisi bulunmaktadır. Çinli tüketiciler ürünlere kolay ve uygun şartlarda erişim beklentisine sahiptir. Bunun sonucu olarak perakende sektörünün tüketicilere erişiminde elektronik ticaret (e-ticaret) önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Turizm işgücü ve döviz girdisi için önem arz eden bir sektördür. 2018 yılında 158.000 yurt dışından gelirirken iç turizm kapsamında 5,5 milyon kişi seyahat etmiştir. Lüks sektörü ülkede çok hızlı gelişen bir sektördür. Bu kapsamda gıda ve alkollü alkolsüz içecekler, otomotiv, hazır giyim ile hizmet sektöründe restoranlar öne çıkmaktadır. Çin'in son yıllardaki tüketici eğilimlerinde etkileyen en önemli faktörlerden biri sayıları 200 milyonu bulan üst gelir grubundaki tüketicilerdir. 1,3 milyar nüfusa sahip Çin'de 400 milyon Çinlinin kişi başına düşen yıllık geliri satın alma gücü paritesine göre 8 bin Amerikan Dolarının üstündedir. Lüks tüketim, zenginliğin ve sosyal statünün bir göstergesi olarak sayıldığından bir bireyin maddi durumunda ani bir yükseliş olduğunda lüks tüketime yönelmesi birey için gayet normal bir ihtiyaç olarak görülmeye başlamıştır.

3. DIŞ TİCARET

Ülkenin Dış Ticareti (1.000\$)

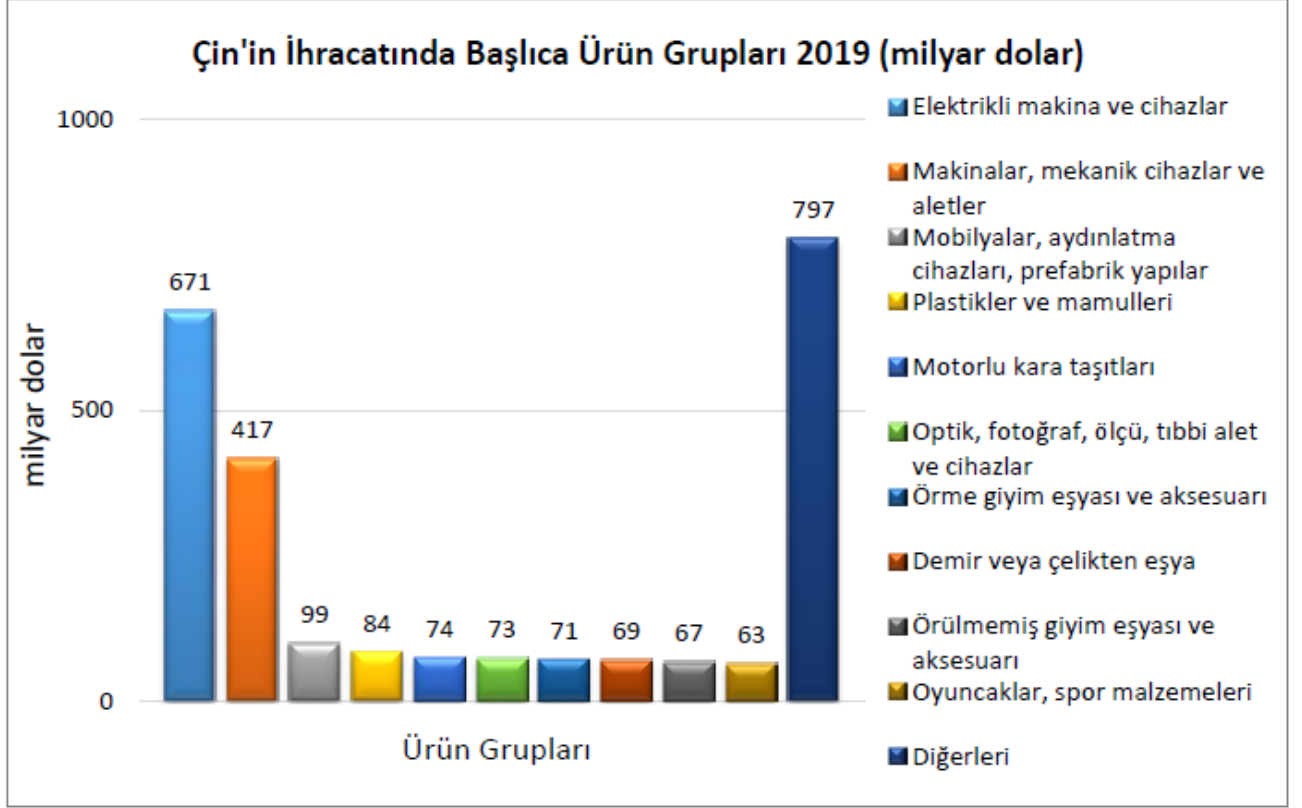
YILLA R	İHRACATI	İTHALATI	HACİM	DENGE
2001	266 098 209	243 552 881	509 651 090	22 545 328
2005	761 953 410	659 952 762	1421 906 172	102 000 648
2010	1577 763 800	1396 001 600	2973 765 400	181 762 200
2015	2281 855 922	1681 670 816	3963 526 738	600 185 106
2017	2271 796 142	1840 957 060	4112 753 202	430 839 082
2018	2494 230 195	2134 987 265	4629 217 460	359 242 930
2019	2498 569 866	2068 950 255	4567 520 121	429 619 611

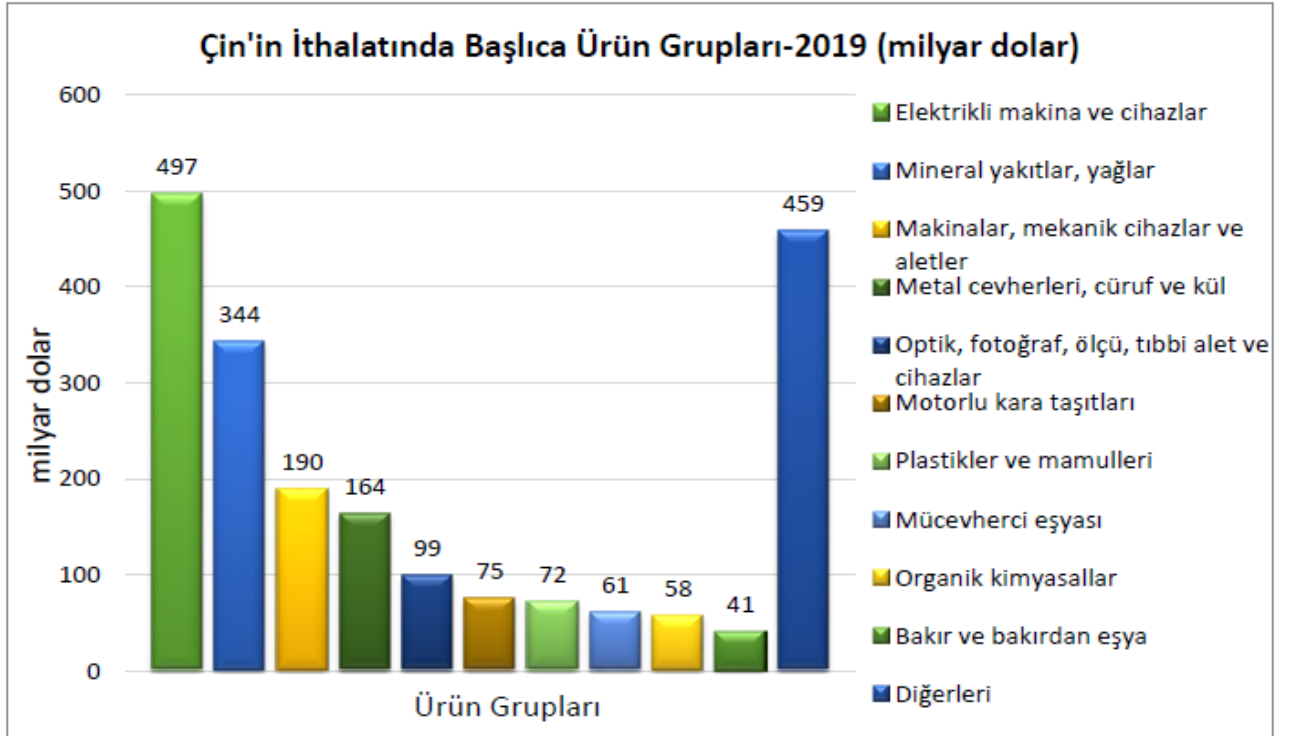
Kaynak: Trademap

Çin 2019 yılında dünya ihracatında 1. sırada (%13,3 pay), dünya ithalatında 2. sıradadır (%10,9 pay). Ayrıca en çok dış ticaret fazlası veren ülkedir. 2015-2019 yılları arasında ülkenin ihracatı yıllık ortalama %4, ithalatı yıllık ortalama %7 artış kaydetmiştir. 2018-2019 döneminde ihracatında azalma gerçekleşmezken ithalatında %3 düşüş olmuştur. 2019 yılında ülkenin ihracatı 2,49 trilyon dolar, ithalatı 2,07 trilyon dolar olmuştur. Dış ticaretinde 2019 yılında 429,6 milyar dolar fazla vermiştir. Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürün grupları sırasıyla: elektrikli makina ve cihazlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, mobilyalar ve aydınlatma cihazları, plastikler ve plastikten mamul eşyalar, motorlu kara taşıtları ve aksamıdır. Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürün grupları sırasıyla elektrikli makina ve cihazlar, mineral yakıtlar, yağlar, mekanik cihazlar ve aletlerdir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticareti İhracatı

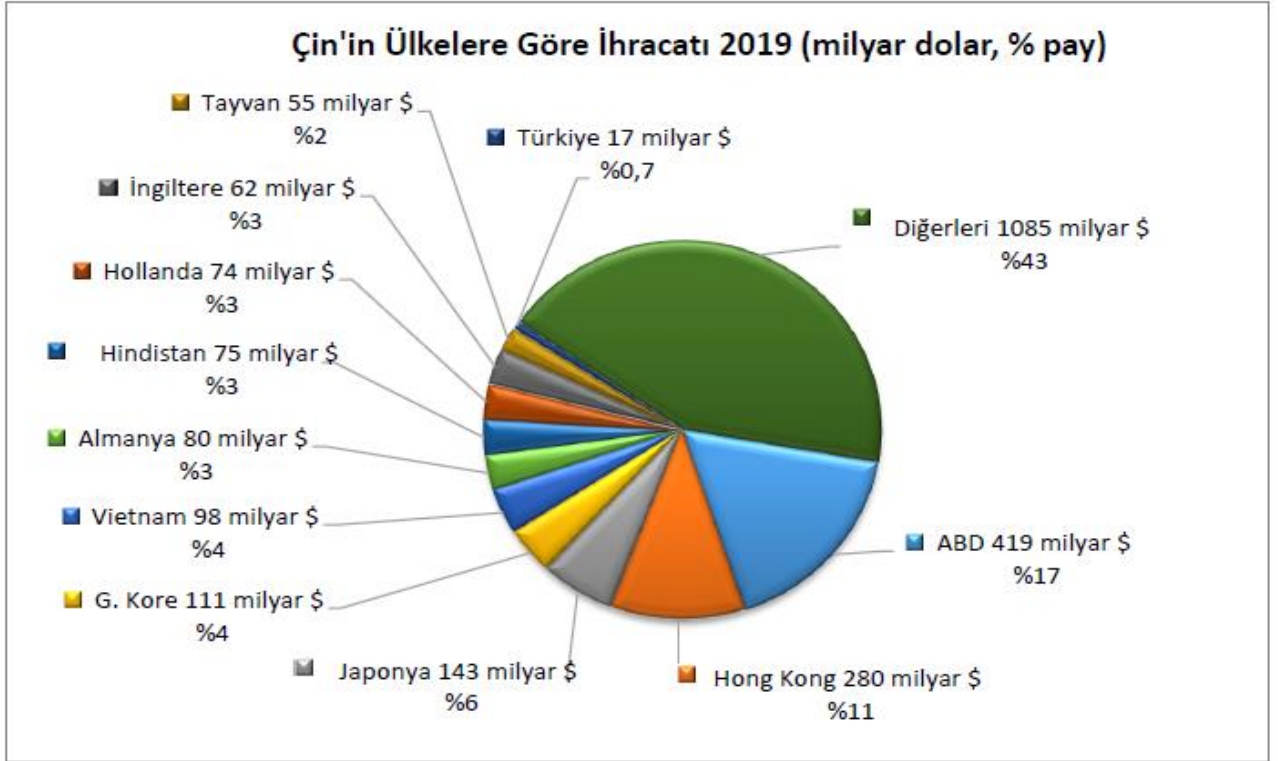
Kaynak: Trademap
İthalatı

Kaynak: Trademap

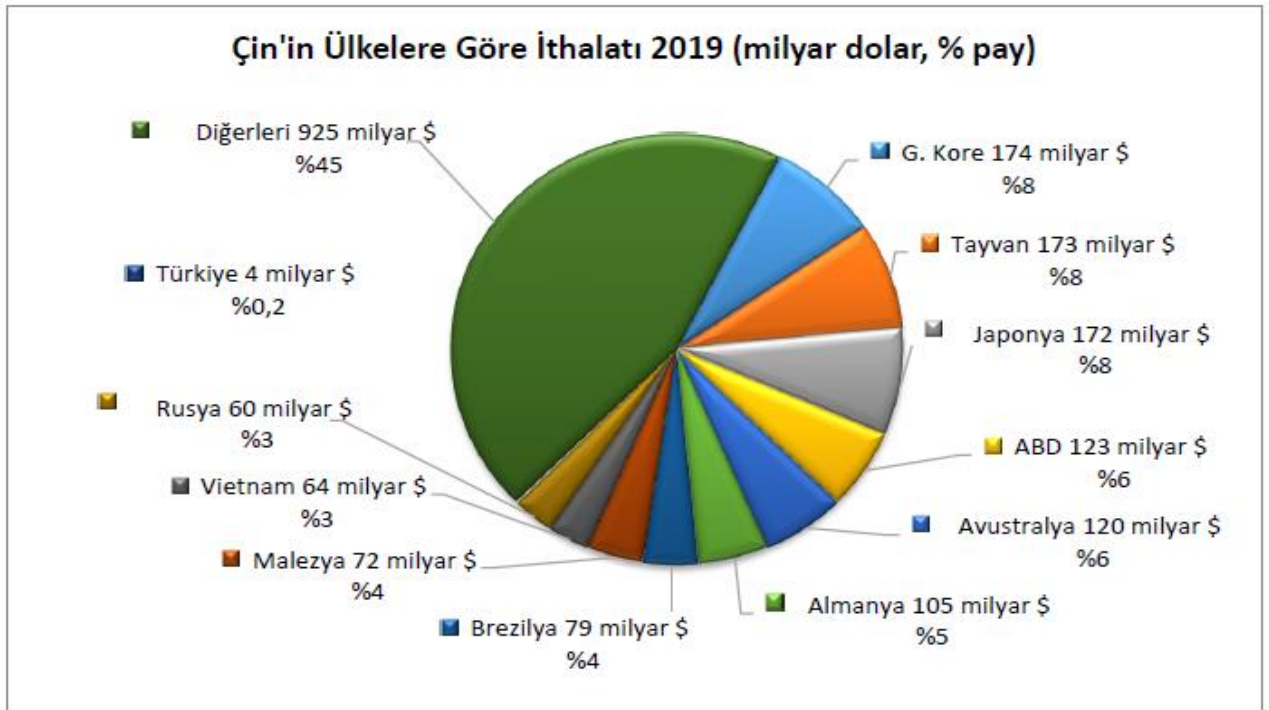
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış

Ticareti İhracatı

Kaynak: Trademap

İthalatı

Kaynak: Trademap

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Çin, dünyada en çok yabancı yatırım alan 2. Sıradaki ülkedir. UNCTAD'ın yayınladığı 2020 Dünya Yatırım Raporuna göre 2019 yılında da ülkeye giren yabancı sermaye miktarı bir önceki yıla göre %2 artarak 141 milyar Dolara ulaşmıştır. DYY stoku 2010 yılında 587 milyar dolar iken 2019 yılında 1769 milyar dolara ulaşmıştır. Ülkede DYYın sürekli artmasının başlıca nedenleri; ekonomi ve yatırım ortamının serbestleştirilmesi yönündeki planların yapılması, yüksek teknoloji sektörünün hızla büyümesi ve Serbest Ticaret Bölgelerinin açılmasıdır.

1990'ların başından itibaren gelişmekte olan ülkelere yapılan yatırımların başında Çin yer almıştır.

Çin hükümeti yabancı yatırımlara ayrıcalıklı muamele yerine ülkenin bu anlamda bir doyuma ulaştığı düşüncesi ile yerli ve yabancı yatırımlara eşit muamele anlamına gelen uluslararası kabul görmüş, "Milli Muamele" ilkesini uygulamaktadır. Bununla birlikte altyapının zayıf olduğu batı ve iç bölgelerde özellikle uzun vadeli projeler için bazı özel teşvikler verilmektedir. 1 Ocak 2020 tarihinde ülkede yeni bir yabancı yatırım mevzuatı yürürlüğe girmiştir.

Asya'nın yurtdışına en çok yatırım yapan ülkesi Çin olmakla birlikte son 10 yıldır yurt dışına yapılan yatırımlarda düşüş görülmektedir. 2019 yılında Çin 117 milyar dolar yurt dışına yatırım yapmıştır. Ülkeden 2018 yılında yurt dışına yapılan yatırım değeri ise 143 milyar dolardır. 2019 yılında Japonya, Hollanda ve ABD'nin ardından DYS sıralamasında 4. sıradaki ülkedir. 2018 yılında ülkeye en çok doğrudan yatırım yapan ülkeler ve ülkedeki payları ise; Hong Kong (%89,9) Singapur (%5,2), Virgin Adaları (%4,2), Güney Kore (%4,6), Cayman Adaları (%4) Japonya (%3,8), Almanya (% 3,7) ve ABD'dir (% 2,7). (https://unctad.org/en/PublicationChapters/WIR2020_CH1.pdf)

Serbest Bölgeler

Çin ana karasındaki ilk serbest bölgesi 2013 yılında açılan Şanhay Serbest Ticaret Bölgesidir. Burası yasal yeniliklerin uygulanması, rekabetin güçlendirilmesi, Pazar ekonomisine uygun yasal düzenlemelere geçiş, yuanın uluslararası hale getirilmesi ve reformların test edilip başka bölgelerde uygulanabilmesi için kurulmuştur.

Sonuçta uygun politikaların uygulanmasının ve bu konuda başarı sağlanmasının ardından ülkede diğer SBler kurulmuştur. 2015 yılında Fujian, Guangdong, Tianjin, 2016'da Liaoning, Henan, Shaanxi Zhejiang, Sichuan, Chongqing, Hubei 2018'de Hainan'da faaliyete geçmiş olup 2019 toplamda 12 adet serbest bölge mevcuttur. 2019 Ağustos ayında yılında yeni pilot serbest bölgelerin Jiangsu, Shandong, Hebei, Heilongjiang, Guanxi, ve Yunnan da kurulacağı açıklanmış olup böylelikle ülkedeki serbest bölge sayısı 12 den 18'e çıkarılacaktır.

(<https://www.china-briefing.com/news/investing-in-chinas-free-trade-zones/>)

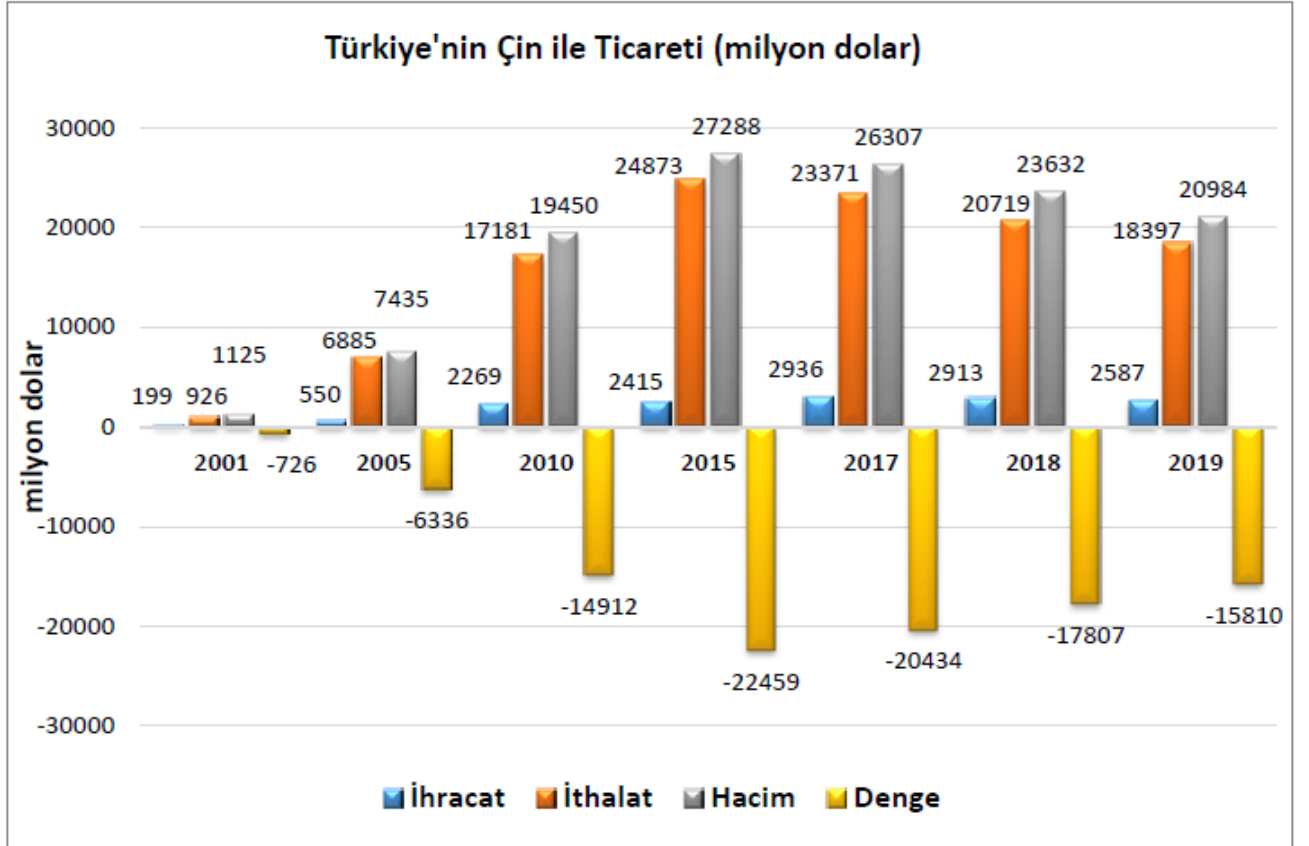
5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Çin Dış Ticareti (1.000\$)

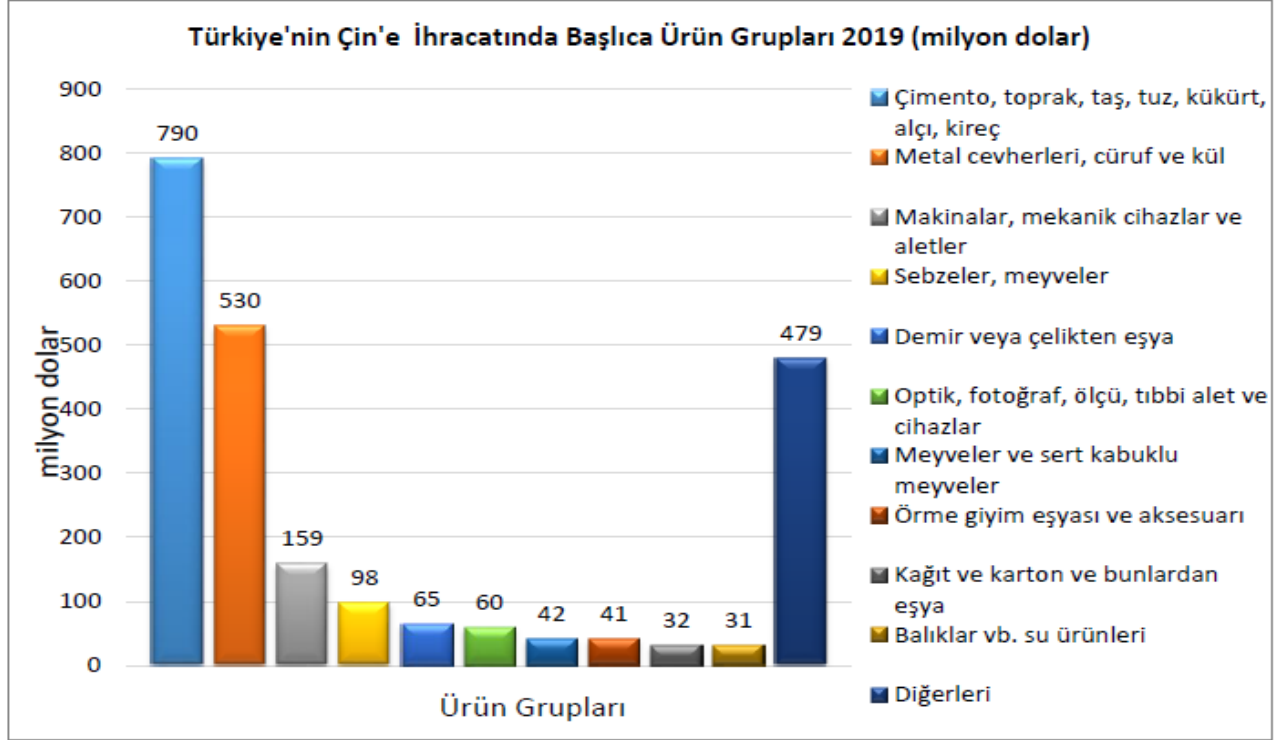
YILLA R	TÜRKİYE'NİN İHRACATI	TÜRKİYE'NİN İTHALATI	HACİM	DENGE
2001	199 373	925 620	1 124 993	- 726 247
2005	549 764	6 885 400	7 435 164	-6 335 636
2010	2 269 175	17 180 806	19 449 981	-14 911 631
2015	2 414 790	24 873 457	27 288 247	-22 458 667
2017	2 936 262	23 370 620	26 306 882	-20 434 358
2018	2 912 539	20 719 061	23 631 600	-17 806 522
2019	2 587 298	18 397 044	20 984 342	-15 809 746

Kaynak:Trademap

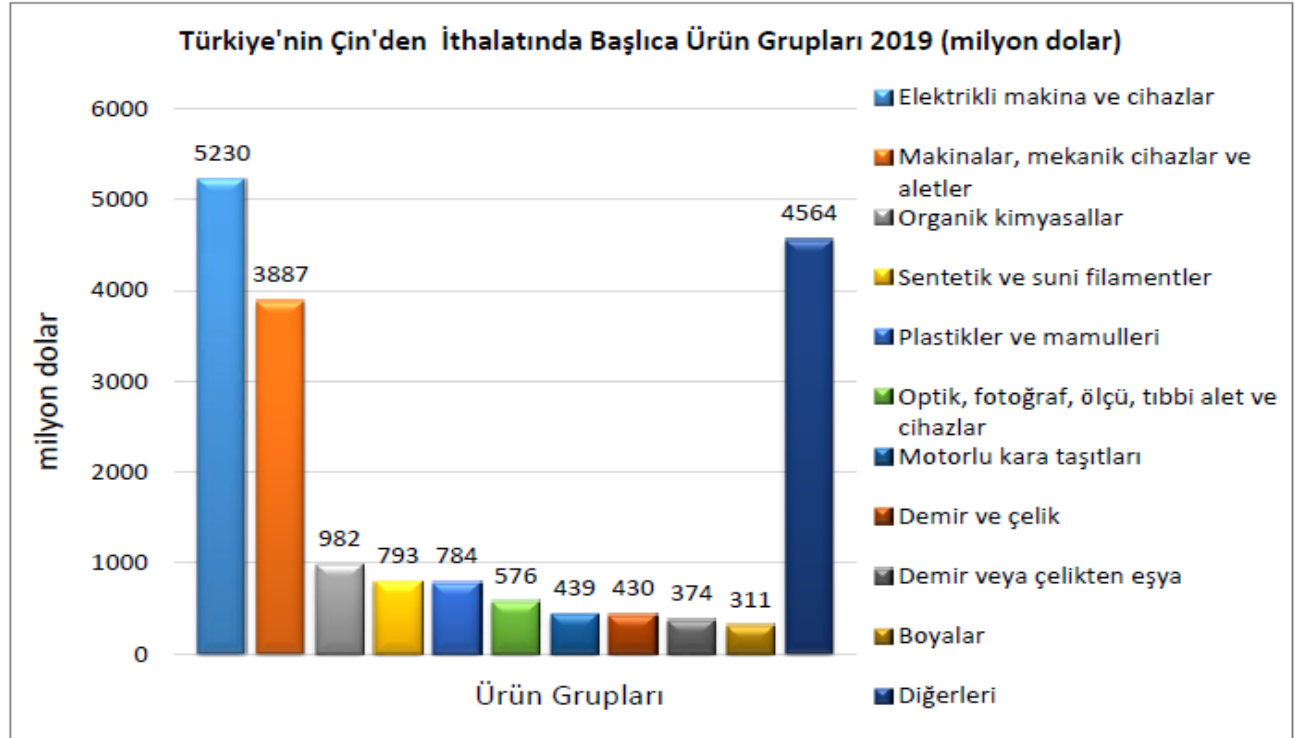
Kaynak:Trademap

Türkiye'nin Çin'e İhracatında Başlıca Ürünler

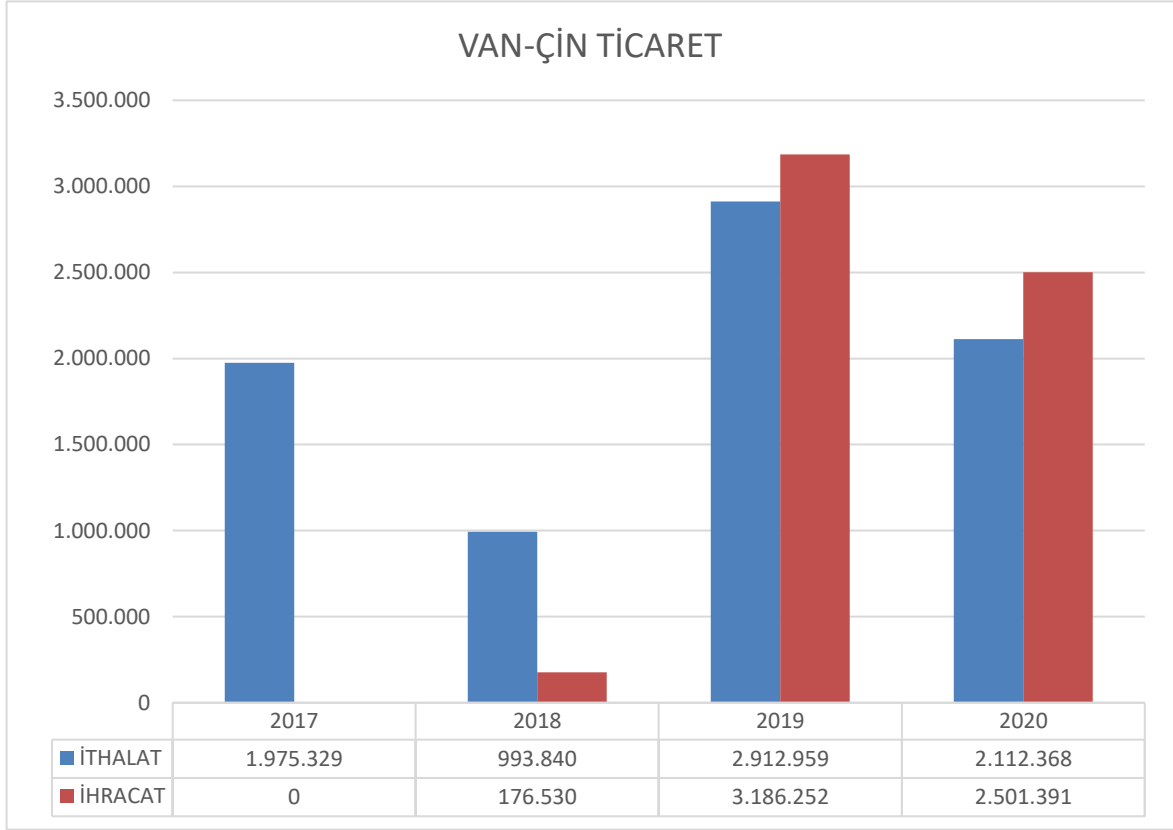
Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Çin'den İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

6. VAN ile TİCARET

Van'ın Çin ile ticareti yıllar itibariyle artış göstermiştir. 2018 yılında 176.530 dolar ihracat yapılırken bir sonraki yıl ihracat tutarı 3.186.252 doları bulmuştur. 2020 yılında 2.112.368 dolar ithalat, 2.501.391 dolar ihracat gerçekleşmiştir.

EKLER:**EK-1: Çin'in İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

GTİP	ÜRÜNLER (İİK 15)	2017	2018	2019	Pay (% 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		2271 796 142	2494 230 195	2498 569 866	100	0,2
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	219 421 768	240 353 674	224 069 819	9	-6,8
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	142 184 061	154 213 376	148 463 427	5,9	-3,7
8542	Elektronik entegre devreler	66 507 730	84 666 589	102 187 884	4,1	20,7
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	25 503 450	35 751 953	38 345 207	1,5	7,3
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	26 774 699	29 054 810	34 599 089	1,4	19,1
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	31 049 572	34 847 942	33 625 805	1,3	-3,5
9405	Diğer aydınlatma cihazları, ışıklı panolar, ışıklı tabelaları ve benzer eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları	29 003 719	30 585 505	33 197 800	1,3	8,5
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksam-parça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb)	32 942 652	45 279 248	32 435 243	1,3	-28,4
9503	Üç tekerlekli bisikletler, skuterler, oyuncak bebekler, diğer oyuncaklar, küçültülmüş modeller, bilmeceler (puzzle)	24 261 407	25 467 875	31 342 495	1,3	23,1
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	31 486 964	33 449 965	31 214 343	1,2	-6,7
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	26 685 684	28 089 934	27 784 633	1,1	-1,1
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	25 315 265	26 694 723	27 711 364	1,1	3,8
4202	Deri ve köseleden sandık, bavul, valiz, evrak çantası, seyahat eşyası, kılıf vb.	26 882 581	27 393 212	27 366 965	1,1	-0,1
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	23 469 132	25 947 641	26 440 992	1,1	1,9
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	28 419 868	25 749 850	23 840 528	1	-7,4

Kaynak: Trademap

EK-2: Çin'in İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİ P	ÜRÜNLER (ilk15)	2017	2018	2019	Pay (% 2019)	Değişim (% 2018-2019)
	TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)	1840 957 060	2134 987 265	2068 950 255	100	-3,1
8542	Elektronik entegre devreler	258 559 727	312 735 353	305 897 835	14,8	-2,2
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	162 191 057	239 222 367	238 707 061	11,5	-0,2
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	76 165 460	75 011 055	99 843 052	4,8	33,1
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	33 001 940	50 034 611	52 353 533	2,5	4,6
8703	Otomobiller	49 940 229	49 609 624	47 057 996	2,3	-5,1
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	0	45 805 883	43 931 878	2,1	-4,1
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	47 795 306	48 891 728	42 564 394	2,1	-12,9
1201	Soya fasulyesi	39 627 274	38 077 974	35 419 587	1,7	-7
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	26 107 243	32 727 689	34 080 603	1,6	4,1
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	26 023 958	31 280 622	30 558 274	1,5	-2,3
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	37 177 141	33 772 328	28 137 304	1,4	-16,7
8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksam-parça-aksesuar	19 647 952	30 614 955	26 612 592	1,3	-13,1
8541	Diyodlar, transistörler vb. yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	27 871 890	28 542 825	26 128 176	1,3	-8,5
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	27 076 415	29 318 893	25 220 957	1,2	-14
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	20 626 407	25 637 757	22 502 226	1,1	-12,2

Kaynak: Trademap

EK-3: Çin'in Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

	ÜLKELER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (%, 2018- 2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		2271 796 142	2494 230 195	2498 569 866	100	0,2
1.	ABD	431 664 273	479 701 581	418 584 250	16,8	-12,7
2.	Hong Kong	280 975 081	302 960 301	279 616 724	11,2	-7,7
3.	Japonya	137 368 622	147 235 099	143 223 969	5,7	-2,7
4.	G. Kore	102 834 413	109 028 749	110 984 862	4,4	1,8
5.	Vietnam	72 117 144	84 015 799	98 004 333	3,9	16,6
6.	Almanya	71 224 289	77 908 711	79 706 091	3,2	2,3
7.	Hindistan	67 925 121	76 880 637	74 924 285	3	-2,5
8.	Hollanda	67 325 060	73 124 185	73 945 370	3	1,1
9.	İngiltere	57 039 880	56 987 896	62 275 959	2,5	9,3
10.	Tayvan	43 934 720	48 656 780	55 079 733	2,2	13,2
11.	Singapur	45 668 183	49 817 841	54 963 720	2,2	10,3
12.	Malezya	41 999 160	45 848 412	52 481 738	2,1	14,5
13.	Rusya	43 149 783	48 005 203	49 484 540	2	3,1
14.	Avustralya	41 582 543	47 547 551	48 103 594	1,9	1,2
15.	Meksika	35 954 952	44 129 450	46 377 886	1,9	5,1
...
29.	Türkiye	18 143 520	17 864 201	17 321 763	0,7	- 3

Kaynak: Trademap

EK-4: Çin'in Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

	ÜLKELER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (%, 2018- 2019)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		1840 957 060	2134 987 265	2068 950 255	100	-3,1
1.	G. Kore	177 523 904	204 566 451	173 553 267	8,4	-15,2
2.	Tayvan	154 796 770	177 345 362	172 800 947	8,4	-2,6
3.	Japonya	165 494 647	180 401 786	171 523 312	8,3	-4,9
4.	ABD	154 839 684	156 004 357	123 235 656	6	- 21
5.	Avustralya	94 632 692	105 083 923	119 608 314	5,8	13,8
6.	Almanya	96 932 837	106 257 241	105 037 212	5,1	-1,1
7.	Brezilya	58 476 878	77 141 726	79 203 569	3,8	2,7
8.	Malezya	53 961 162	63 321 954	71 629 893	3,5	13,1
9.	Vietnam	50 374 166	64 087 360	64 078 465	3,1	
10.	Rusya	41 351 921	58 887 066	60 257 151	2,9	2,3
11.	S. Arabistan	31 751 563	45 898 673	54 257 291	2,6	18,2
12.	Tayland	41 805 850	44 918 670	46 134 732	2,2	2,7
13.	Singapur	34 133 663	33 638 316	35 230 306	1,7	4,7
14.	Endonezya	28 517 172	34 154 685	33 992 843	1,6	-0,5
15.	Fransa	27 079 913	32 330 186	32 580 848	1,6	0,7
...
62.	Türkiye	3 772 268	3 762 714	3 501 654	0,2	-6,9

Kaynak: Trademap

Ek-5: Türkiye'nin Çin'e İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (% 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		2 936 262	2 912 539	2 587 298	100	-11,2
2515	Mermer ve traverten, ekosin, su mermeri, kireçli taşlar	943 354	772 205	692 819	26,8	-10,3
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	257 885	220 549	142 282	5,5	-35,5
2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	124 665	125 348	130 639	5	4,2
2607	Kurşun cevherleri ve konsantreleri	109 174	126 623	128 310	5	1,3
2528	Tabii boratlar ve bunların konsantreleri	127 966	140 291	85 168	3,3	-39,3
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	68 420	36 848	76 044	2,9	106,4
2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri	34 426	35 250	69 941	2,7	98,4
7322	Demir veya çelikten elektriksiz merkezi ısıtmaya mahsus radyatör, motorlu hava püskürtücüler, bunların aksam-parçası	44 727	38 599	51 084	2	32,3
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	37 773	44 903	49 111	1,9	9,4
4805	Diğer kağıt ve kartonlar (kuşe edilmemiş veya sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	22 549	3 071	31 310	1,2	919,5
7501	Nikel matları, nikel oksit sinterleri ve nikel metalürjisinin diğer ara ürünleri	33 987	48 588	30 148	1,2	-38
308	Suda yaşayan omurgasız hayvanlar (kabuklu hayvanlar ve yumuşakçalar hariç) (canlı, taze, soğ., dond., kuru., tuzl.vs.)	293	5 668	27 220	1,1	380,2
7108	Altın (platin kaplamalı altın dâhil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	14 426	64 557	24 765	1	-61,6
2004	Diğer sebzeler (sirke/asetik asitten başka usulde hazırlanmış veya konserve edilmiş) (dondurulmuş)	12 368	12 523	23 092	0,9	84,4
8403	Merkezi ısıtma kazanları (84.02 pozisyonundakiler hariç)	36 824	49 450	22 500	0,9	-54,5

Kaynak: Trademap

Ek-6: Türkiye'nin Çin'den İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		23 370 620	20 719 061	18 397 044	100	-11,2
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	2 829 030	2 062 466	1 918 647	10,4	-7
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	1 271 191	998 395	1 015 385	5,5	1,7
5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	594 445	520 962	662 432	3,6	27,2
8529	Sadece veya esas itibarıyla 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	537 424	369 454	560 271	3	51,6
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	335 069	367 397	329 974	1,8	-10,2
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	381 427	294 509	326 495	1,8	10,9
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	413 973	333 357	292 907	1,6	-12,1
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	251 999	267 157	269 677	1,5	0,9
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	272 160	171 695	190 432	1	10,9
3204	Sentetik organik boyayıcı maddeler, floresanlı aydınlatma maddeleri veya lüminofor olarak kullanılan organik ürünler	140 494	151 624	182 608	1	20,4
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	203 924	209 327	178 824	1	-14,6
4810	Bir veya iki yüzü kaolin (çin kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kağıt ve kartonlar	152 961	119 369	169 135	0,9	41,7
5504	Suni devamsız lifler (işlem görmemiş)	137 353	124 940	159 687	0,9	27,8
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	185 258	162 326	155 748	0,8	-4,1
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	148 887	161 663	154 731	0,8	-4,3

Kaynak: Trademap

Kaynakça: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/>

<https://www.trademap.org/>

<https://www.imf.org/>

<https://www.tuik.gov.tr/>